

О. О. Маслак, Х. С. Передало, Т. О. Маслак
Національний університет «Львівська політехніка»

АДМІНІСТРУВАННЯ МИТНИХ ПЛАТЕЖІВ: КОНЦЕПТУАЛЬНИЙ БАЗИС В СТРАТЕГІЯХ РОЗВИТКУ ПІДПРИЄМСТВ

<https://doi.org/>

© Маслак О. О., Передало Х. С., Маслак Т. О., 2022

Розвинуто концептуальний базис адміністрування митних платежів у частині уточнення змісту зазначеного поняття та виокремлення його характерних ознак. Встановлено, що у теорії оподаткування адміністрування митних платежів розглядають найбільш поширено як процес збирання, обчислення, контролю та сплати цих видів податкових платежів. За результатами огляду й узагальнення літературних джерел поняття адміністрування митних платежів запропоновано розглядати у двох аспектах: як діяльність митних та інших органів із стягнення та перерахування митних платежів у відповідні бюджети; як процес реалізації митної політики в сфері справляння митних платежів (мита, ПДВ, акцизного збору, митних зборів тощо). Для конкретизування сутності адміністрування митних платежів виокремлено його характерні ознаки.

Ключові слова: адміністрування, акцизний податок, митниця, митні платежі, мито, ПДВ.

Постановка проблеми

Європейська інтеграція визначає новий напрямок розвитку України, завдяки якому країна зможе позбутися довготривалої соціальної й економічної кризи та вийти на новий етап розвитку. Однією з основних тенденцій у процесі європейської інтеграції є активізація міжнародної торгівлі між контрагентами. Успішне започаткування та здійснення зовнішньоторговельних операцій багато в чому залежить від ефективності національної митної системи, зокрема, у частині адміністрування митних платежів.

На жаль, робота вітчизняних митних органів, на відміну від аналогічних структур ЄС, свідчить про певний застійний розвиток національної митної системи, незбалансованість її функціонального призначення та неспроможність ключових митних функцій у нашій державі виконувати ефективно своє призначення. Причиною такої проблематики є наявність великої кількості об'єктивних та суб'єктивних проблем, які необхідно ефективно й оперативно вирішувати на основі цілеспрямованого вдосконалення та поступового розвитку української митної системи. Процес реформування вітчизняної митної сфери протягом багатьох років затягнувся насамперед через те, що в процесі європейської інтеграції національній митній системі бракує чіткої та обґрунтованої концепції скоординованого розвитку. Очевидно, що це значною мірою впливає на недостатню ефективність стратегічних та тактичних реформаторських заходів. «Лева» частина зазначених проблем стосується адміністрування митних платежів та функціонування відповідної митної підсистеми. Корінь означеної проблематики криється вже у розумінні концептуального базису адміністрування митних платежів.

Об'єктом дослідження є адміністрування митних платежів як ключове поняття у митній системі управління.

Предметом дослідження виступає змістове наповнення поняття «адміністрування митних платежів» з урахуванням його ключових ознак, що сприятиме розвитку зовнішньоекономічної діяльності в Україні та підтримці суб'єктів такої діяльності.

Метою роботи є уточнення змісту поняття «адміністрування митних платежів» з виокремленням ключових характеристик цього процесу, а саме – реалізації митної політики у сфері справляння мита, ПДВ, акцизного збору, митних зборів тощо.

Для досягнення зазначеної мети визначено такі *основні завдання дослідження*: проаналізувати існуючі трактування сутності поняття «адміністрування митних платежів», узагальнити погляди науковців та практиків з метою його уточнення, структурувати ключові аспекти та характерні ознаки процесу адміністрування митних платежів.

Наукова новизна отриманих результатів дослідження – розвинуто концептуальний базис адміністрування митних платежів у частині уточнення змісту зазначеного поняття та виокремлення його характерних ознак.

Практична значущість результатів дослідження – уточнення змістового навантаження «адміністрування митних платежів» дасть змогу зменшити ризики неякісного виконання даної процедури митними органами, а також мінімізує суперечності між зацікавленими сторонами цього процесу та європейськими стандартами.

Матеріалами дослідження є законодавчі акти України, вітчизняні та іноземні наукові публікації за темою дослідження.

Методи дослідження. У процесі наукового дослідження використовувалася низка методів, а саме порівняння, узагальнення, аналізування – при огляді наукових публікацій та нормативної бази, дедукції – для розуміння сутності понять.

Аналіз останніх досліджень і публікацій.

Як відомо, здійснення будь-якої операції в Україні митного характеру повинне підпорядковуватись спеціальній нормативно-правовій базі. Не виняток – і процеси адміністрування митних платежів. Ключовим є те, що митний орган є не лише суб'єктом законодавчого нагляду, а і його об'єктом. У цьому контексті ефективність адміністрування митних платежів значною мірою залежить від якості нормативно-правового забезпечення у цій сфері. З огляду на поточний стан української митної системи митне законодавство у сфері адміністрування митних платежів треба ретельно аналізувати, щоб з'ясувати його дефекти, суперечності та невідповідності європейським стандартам з метою подальшого їх усунення. Водночас, необхідно не лише ідентифікувати поточні рамки правових аспектів адміністрування митних платежів, а й вивчити історію їхнього розвитку, щоб проаналізувати діючу нормативно-правову базу у цій сфері, передумови та чинники її формування, а також визначити сфери вдосконалення. У будь-якому разі, нормативно-правова база є першим вектором інформаційного забезпечення розвитку концептуального базису адміністрування митних платежів.

Проблема адміністрування митних платежів також активно розглядається в науковій літературі. Цій проблематиці присвячені праці таких відомих науковців: В. Авер'янова, О. Бандурки, Л. Батанової, Д. Бахраха, І. Бережнюка, Ю. Битяка, О. Білика, О. Богми, П. Боровика, О. Вакульчика, А. Васильєва, С. Волосовича, Л. Воронової, П. Геги, С. Герчаківського, О. Годованця, І. Голосніченка, О. Грачової, О. Гребельника, М. Губи, О. Десятнюка, Л. Долі, Т. Єдинака, Л. Івашової, Р. Калюжного, А. Крисоватого, М. Кучерявенка, Т. Ліпіхіної, О. Мельника, А. Мостового, І. Назаркевича, Н. Нижника, Т. Онищюка, П. Пашка, О. Перхача, Ю. Петрюні, В. Петкова, С. Пепеляєва, Д. Притики, П. Пацурківського, В. Поповича, Л. Прокіпчука, О. Рябченка, Л. Савченка, А. Соколовської, В. Цветкова, А. Шота, Т. Шталя та ін. Ці та інші автори однозначні у тому, що митні платежі є певним елементом ілюстрування успіху тієї чи іншої країни в умовах здійснення зовнішньоекономічної діяльності, яка, водночас, значною мірою залежить від рівня розвитку зовнішньоекономічних та

зовнішньополітичних відносин країни. Митні платежі є одним із вагомих чинників поповнення державного бюджету. При цьому, підвищення рівня надходжень митних платежів безпосередньо залежить від обсягів зовнішньоекономічної діяльності будь-якої країни.

Здійснюючи аналіз останніх досліджень та публікацій за проблематикою концептуального базису адміністрування митних платежів, перш варто спершу зробити висновок про те, що у вітчизняній та іноземній науковій літературі відсутній єдиний підхід до трактування змісту поняття «адміністрування митних платежів».

Виклад основного матеріалу дослідження

Митні платежі України в основному належать до категорії непрямих податків, які є складовою частиною системи оподаткування нашої держави. Крім того, митні платежі, як відомо, виконують фіскальну функцію, оскільки представляють доходи державного бюджету, а розмір доходу залежить від точності нарахування кожного виду митного платежу. У теорії оподаткування адміністрування митних платежів розглядають найбільш поширено як процес збирання, обчислення, контролю та сплати цих видів податкових платежів. Загалом, таке адміністрування передбачає визначення повноважень різних органів щодо регулювання правовідносин у цій сфері, формалізацію повноважень митних органів, установлення й конкретизацію прав та обов'язків різних видів суб'єктів зовнішньоекономічної діяльності, здійснення митного контролю за вантажами, які переміщуються через митний кордон України і у зв'язку із чим виникають митні платежі, регламентування процедур оскарження дій чи бездіяльності митних органів у цій сфері адміністрування тощо.

О. Запорожець у своїй праці [1, с. 109–110] вказує на те, що саме Державна митна служба України виконує безпосередню роль у сфері державного управління зовнішньоекономічною діяльністю, застосовуючи у тому числі тарифні інструменти, що належать до переліку інструментів системи адміністрування митних платежів. Ю. Є. Петруня та М. О. Губа [2, с. 32–37] виокремлюють базові напрями вдосконалення процесів адміністрування митних платежів, зокрема:

- подальше скорочення тривалості періоду митного оформлення товарів;
- розширення можливостей дієвішого вибору суб'єктами зовнішньоекономічної діяльності митного органу, в якому здійснюватиметься митне оформлення вантажів;
- більш широке використання суб'єктами зовнішньоекономічної діяльності електронного декларування.

Зазначені автори наголошують, що в контексті адміністрування митних платежів треба «забезпечити таку реалізацію процедури постконтролю, яка б урахувала взаємодію принципів ефективності, прозорості, довіри, послідовності, прогнозованості, самовідповідальності; це позитивно впливатиме на конкурентоспроможність національної економіки, її стратегічне майбутнє» [2, с. 37].

Т. О. Проценко [3, с. 80–81] адміністрування митних платежів розглядає як «сукупність методів, прийомів і засобів організаційного забезпечення, за допомогою яких органи державної виконавчої влади надають функціонуванню податкового механізму заданий законом напрям і координують податкові дії при суттєвих змінах в економіці і політиці». Цей же автор зазначає, що однією з найбільш вагомих передумов такого адміністрування є вибудована взаємодія між різними ланками та органами державного контролю у цій сфері.

У своїй праці С. О. Баранов [4, с. 115] вказує на те, що ключовою складовою адміністрування митних платежів є поняття митної вартості, а також її правильне обчислення й законодавче трактування. Саме вона, як відомо, є базою нарахування абсолютної більшості митних платежів. Л. О. Батанова адміністрування загалом трактує як «організаційно-управлінську діяльність органів державного управління у певній сфері влади, що здійснюється уповноваженими на це органами, установами, організаціями, тобто так званими адміністраторами» [5, с. 116–117]. Треба зробити висновок про те, що адміністрування найчастіше розглядається як діяльність, яка пронизує різні активності митних та податкових органів, і не лише у фіскальному напрямі.

Здійснюючи аналіз наукових підходів до визначення сутності поняття «адміністрування митних платежів», варто вказати на те, що у вітчизняному законодавстві визначення цього поняття не наводиться, проте саме поняття – вживається. Зокрема, вперше застосування поняття «адміністрування податків, зборів» відбулося у Податковому кодексі України № 2755-VI від 02.12.2010 р., і під ним розумілась «сукупність рішень та процедур контролюючих органів і дій їх посадових осіб, що визначають інституційну структуру податкових та митних відносин, організовують ідентифікацію, облік платників податків і платників єдиного внеску та об'єктів оподаткування, забезпечують сервісне обслуговування платників податків, організацію та контроль за сплатою податків, зборів, платежів відповідно до порядку, встановленого законом» (п. 14.1.1-1 ст. 14).

У своєму дисертаційному дослідженні О. Ф. Запорожець розглядає історичний ракурс становлення системи адміністрування митних платежів, виокремлюючи чотири ключові етапи цього (рис. 1).

Рис. 1. Історичний ракурс становлення системи адміністрування митних платежів

* Джерело: побудовано авторами на основі [6]

А. П. Манушина та А. В. Карпінська під поняттям адміністрування митних платежів розуміють «діяльність митних органів, що регулюється нормами права, із здійснення бюджетного процесу в частині планування, обчислення, стягнення митних платежів з метою формування статей доходів бюджету, контролю за нарахуванням та стягненням платежів, веденням обліку та складанням звітності» [7, с. 147]. А. Р. Гладков вказує на те, що поступово термін «адміністрування» та похідні від нього поняття активно використовуються у сфері державних фінансів. Під цим поняттям автор розуміє «практичну діяльність основних адміністраторів та адміністраторів доходів бюджету із забезпечення бюджетної політики шляхом реалізації своїх бюджетних повноважень в сфері державних фінансів». Водночас, розглядаючи митні доходи загалом та митні платежі зокрема як різновид доходів бюджету, цей же науковець пропонує трактувати зміст поняття «адміністрування митних платежів» як «практичну діяльність митних органів із забезпечення надходження митних платежів у державний бюджет шляхом реалізації бюджетних повноважень основного адміністратора або (чи) адміністратора доходів бюджету».

У своїй роботі О. В. Костяна звертає увагу на проблеми ефективності адміністрування у нашій державі митних платежів. До переліку таких проблем автор зараховує:

- кадрові проблеми митних підрозділів;
- проблеми корупції в митних органах;
- низький рівень контролю за наявністю й практичним застосуванням засобів технічного контролю у діяльності митних органів;
- недостатнє технічне оснащення митних органів;
- низький рівень взаємодії вітчизняних митних органів з іноземними у частині визначення й підтвердження митної вартості товарів, які імпортуються;

- проблеми ретельності ідентифікування країни походження товару та правильності класифікації товарів згідно з УКТ ЗЕД [8, с. 217].

Д. Ю. Лазарев пропонує розглядати адміністрування митних платежів як «сукупність методів та інструментів, що використовуються митними органами для повного та своєчасного надходження митних доходів до бюджету» [3]. Серед інструментів такого адміністрування автор виокремлює стягнення митних платежів за установленими ставками, акцизів, митних зборів, контроль визначення митної вартості, контроль забезпечення сплати митних платежів, контроль надання пільг та преференцій у цій сфері тощо.

У роботі О. Годованця [9, с. 148] зазначено, що адміністрування митних платежів загалом передбачає «визначення повноважень органів влади різних ланок в регулюванні відносин у митній сфері, прав і обов'язків суб'єктів зовнішньоекономічної діяльності та повноважень митних органів, організацію митного контролю та митного оформлення товарів, а також процедури оскарження рішення митних органів». Цей же автор перспективи розвитку такого адміністрування в Україні вбачає у вдосконаленні переліку організаційних заходів та у покращенні інформаційного й організаційно-правового забезпечення діяльності митних органів.

Л. О. Батанова адміністрування митних платежів пропонує трактувати як «організаційно-розпорядчу діяльність у сфері управління, що здійснюється спеціально уповноваженими органами державної влади – фіскальними органами із застосуванням адміністративних, фінансових методів та інформаційних технологій у сфері сплати митних платежів з метою поповнення дохідної частини Державного бюджету України» [10, с. 69]. У контексті цього автор наголошує на тому, що таке адміністрування може здійснюватися лише уповноваженими на те органами.

З позиції Л. І. Прокіпчука систему адміністрування митних платежів варто трактувати як «систему правовідносин, які формуються внаслідок здійснення митними органами організаційно-управлінської діяльності за допомогою сукупності норм та засобів, визначених на законодавчому рівні, з приводу забезпечення організації стягнення митних платежів їх платниками та контролю за правильністю даного процесу при перетині митного кордону України» [11, с. 117]. Механізм дії такої системи, на думку автора, включає суб'єктів адміністрування митних платежів (митні органи), об'єкт (митні платежі) та предмет (митні декларації, податкова та фінансова звітність, товаро-транспортні документи, реєстри податкового та бухгалтерського обліку) адміністрування, платників митних платежів, інструменти адміністрування (ведення обліку суб'єктів зовнішньоекономічної діяльності, контролінг, податкове консультування, установлення ставок митних податків і зборів, контроль трансферного ціноутворення, надання преференцій і пільг під час сплати митних платежів, визначення митної вартості товарів, митний контроль тощо), правову основу адміністрування (закони та підзаконні акти, міжнародне законодавство та ін.), напрями дії адміністрування (функціональний, організаційно-інституційний, правовий, контрольний), його функції (регулююча, контрольна, фіскальна та ін.).

На думку О. М. Радченка, адміністрування митних платежів – це «напрямок фінансової діяльності держави, що здійснюється митними органами України, що включає справляння митних платежів (у тому числі їх примусове стягнення) і контроль за правильністю обчислення та своєчасністю їх сплати з метою поповнення дохідної частини державного бюджету України» [12, с. 140]. Автор наголошує на тому, що таке адміністрування має правову та неправову форми. Зміст першої полягає в тому, що адміністрування митних платежів тісно корелює із нормативно-правовими актами у цій сфері. Натомість, неправова форма зазначеного адміністрування пов'язана із проведенням моніторингу митного законодавства у цій сфері, із виданням інструкцій, наданням пояснень, проведенням нарад та здійсненням інших видів організаційно-розпорядчих дій.

Підсумовуючи наведене вище, поняття адміністрування митних платежів треба розглядати у двох ракурсах:

- як діяльність митних та інших органів із стягнення та перерахування митних платежів у відповідні бюджети;

- як процес реалізації митної політики в сфері митних платежів (мита, ПДВ, акцизного збору, митних зборів тощо).

Для конкретизування сутності адміністрування митних платежів варто виокремити його характерні ознаки, зокрема:

- адміністрування митних платежів здійснюється спеціально уповноваженими на це органами;
- за формою адміністрування митних платежів належить до процедурно-процесуальних дій;
- адміністрування митних платежів пов'язане із зовнішньополітичною та геополітичною складовою діяльності держави;
- ключове призначення адміністрування митних платежів полягає у сприянні розвитку зовнішньоекономічної діяльності в Україні та підтримці суб'єктів такої діяльності;
- адміністрування митних платежів здійснюється виключно на основі юридичних приписів, закріплених в нормах права (найчастіше, в нормах митного та податкового законодавства держави);
- адміністрування митних платежів має характер управлінської діяльності;
- адміністрування митних платежів є окремою адміністративною підсистемою в державному секторі економіки (в його адміністративній системі);
- за своїм змістом адміністрування митних платежів включає широкі компетентнісні межі, охоплюючи, зокрема, і нормотворчість, і правозастосування;
- адміністрування митних платежів за видом правового регламентування має чітко офіційний та імперативний характер.

Адміністрування митних платежів вдосконалюється завдяки розвитку різних автоматизованих інформаційних технологій та впровадженню нових форм взаємодії та контролю усіх учасників цього процесу. Такий підхід сприяє формуванню дієвих взаємовідносин між суб'єктами зовнішньоекономічної діяльності та митними органами в Україні щодо правильності обчислення митних платежів, визначення бази їхнього нарахування, своєчасності та повноти їхнього справляння, що в кінцевому підсумку знижує ризики вказаного адміністрування та скорочення витрат учасників зовнішньоекономічного процесу.

Висновки

Сьогодні митно-тарифна політика нашої держави здебільшого спрямована на поповнення державного бюджету та на захист національної економіки і суб'єктів зовнішньоекономічної діяльності. Однак варто зазначити, що існує чимало прогалин у вітчизняній нормативно-правовій базі у сфері такого адміністрування, чимало проблем в адмініструванні митних платежів загалом та в цілому в механізмі тарифної політики України. Тому зазначені проблеми сприяють зниженню ефективності роботи митних органів, у т. ч. й у напрямі адміністрування митних платежів.

Варто зазначити, що в умовах сьогодення адміністрування митних платежів є чи не найфундаментальнішим завданням митних та податкових органів, адже митні платежі є істотним джерелом наповнення Державного бюджету України. На вітчизняні митні та податкові органи покладається завдання контролювати правильність визначення митної вартості товарів, які переміщуються митний кордон України, а також примусово стягувати суми заборгованостей за протермінованими митними платежами. Удосконалення адміністрування митних платежів сьогодні слід вважати як один з найбільш вагомих викликів, які стоять перед митними й податковими органами. У межах цього процесу особливо актуальним є покращення адміністрування митних доходів, починаючи з ввезення товару на митну територію України і завершуючи моментом його реалізації. Метою трансформацій у цьому напрямі має стати зміна структури системи адміністрування митних платежів, покращення сервісного обслуговування суб'єктів зовнішньоекономічної діяльності у цьому напрямі, зменшення кількості випадків недостовірного декларування, а також зниження загальних витрат учасників зовнішньоекономічних процесів.

Перспективи подальших досліджень у цьому напрямі повинні полягати в структуризації чинного механізму системи адміністрування митних платежів в Україні, а також у вивченні зарубіжного досвіду у цій сфері.

Список використаної літератури

1. Запорожець О. Система адміністрування митних платежів в Україні / О. Запорожець // Вісник КНТЕУ. 2012. – № 2. С. 104–111.
2. Петруня Ю. Є. Адміністрування митних платежів: стан і перспективи / Ю. Є. Петруня, М. О. Губа // Вісник Академії митної служби України. Сер.: Економіка. 2012. № 1. С. 32–37.
3. Проценко Т. О. Правове забезпечення адміністрування податків та митних платежів : моногр. / Т. О. Проценко. Ірпінь: Нац. акад. ДПС України, 2006. 586 с.
4. Баранов С. О. Актуальні проблеми адміністрування митних платежів в Україні / С. О. Баранов // Південноукраїнський правничий часопис. 2015. № 3. С. 117–119.
5. Батанова Л. О. Поняття, сутність та особливості адміністрування митних платежів / Л. О. Батанова // Lex Portus. 2016. № 2. С. 114–123.
6. Запорожець О. Ф. Система адміністрування митних платежів в умовах інтеграційних процесів: автореферат дисертації на здобуття наукового ступеня кандидата економічних наук за спеціальністю 08.00.08 – Гроші, фінанси і кредит / О. Ф. Запорожець. Одеса: Одеський національний економічний університет, 2013. 22 с.
7. Манушина А.П. О совершенствовании системы администрирования таможенных платежей / А. П. Манушина, А. В. Карпинская // Международный журнал гуманитарных и естественных наук. 2019. Vol. 5-1. С. 147–150.
8. Гладков А. Р. Общие и специфические аспекты администрирования таможенных платежей / А. Р. Гладков // Вестник Российской таможенной академии. 2015. № 3. С. 178–185.
9. Костяна О. В. Проблеми ефективності адміністрування митних платежів в Україні / О. В. Костяна // Бізнес Інформ. 2019. № 10. С. 213–219.
10. Лазарев Д. Ю. Определение содержания понятий «таможенное администрирование» и «администрирование таможенных доходов» / Д. Ю. Лазарев // Вестник Российской таможенной академии. 2018. № 2. С. 111–115.
11. Годованець О. Проблемні аспекти адміністрування митних платежів і напрямки їх усунення / О. Годованець // Світ фінансів. 2008. № 4 (17). С. 147–153.
12. Батанова Л. О. Система адміністрування митних платежів у контексті сучасних державних реформ в Україні на шляху до євроінтеграції / Л. О. Батанова // Lex Portus. 2017. № 6 (8). С. 65–74.
13. Прокіпчук Л. І. Система адміністрування митних платежів: теоретичні основи та інституційні засади розвитку / Л. І. Прокіпчук // Соціально-економічні проблеми сучасного періоду України. 2016. Вип. 5 (121). С. 116–120.
14. Радченко О. М. Адміністрування митних платежів як фінансово-правова категорія / О. М. Радченко // Держава та регіони. Серія: Право. 2019. № 1. С. 137–142.

References

1. Zaporozhets', O. (2012). Systema administruvannia mytnykh platezhiv v Ukraini [System of administration of customs payments in Ukraine]. Visnyk KNTEU, No 2, 104–111 (in Ukrainian).
2. Petrunia, Yu. Ye. & Huba, M. O. (2012). Administruvannia mytnykh platezhiv: stan i perspektyvy [Administration of customs duties: status and prospects]. Visnyk Akademii mytnoi sluzhby Ukrainy. Ser.: Ekonomika, 1, 32–37 (in Ukrainian).
3. Protsenko, T. O. (2006). Pravove zabezpechennia administruvannia podatkov ta mytnykh platezhiv: monohrafiia [Legal support for the administration of taxes and customs duties: monograph]. Irpin': Nats. akad. DPS Ukrainy (in Ukrainian).
4. Baranov, S. O. (2015). Aktual'ni problemy administruvannia mytnykh platezhiv v Ukraini [Actual problems of administration of customs duties in Ukraine]. Pivdennoukrains'kyj pravnychyj chasopys, 3, 117-119 (in Ukrainian).

5. Batanova, L. O. (2016). Poniattia, sutnist' ta osoblyvosti administruvannia mytnykh platezhiv [Concept, essence and features of administration of customs duties]. *Lex Portus*, 2, 114–123 (in Ukrainian).
6. Zaporozhets', O. F. (2013). Systema administruvannia mytnykh platezhiv v umovakh intehtatsijnykh protsesiv [System of administration of customs payments in the context of integration processes] [Avtoref. kys. kand. ekon. nauk, Odes'kyj natsional'nyj ekonomichnyj universytet] (in Ukrainian).
7. Manushina, A. P. & Karpinskaja, A. V. (2019). O sovershenstvovanii sistemy administrirovaniya tamozhennykh platezhej [On improving the system of administration of customs payments]. *Mezhdunarodnyj zhurnal gumanitarnykh i estestvennykh nauk*, Vol. 5–1, 147–150 (in russian).
8. Kostiana, O. V. (2019). Problemy efektyvnosti administruvannia mytnykh platezhiv v Ukraini [Problems of efficiency of administration of customs payments in Ukraine]. *Biznes Inform*, 10, 213–219 (in Ukrainian) <https://doi.org/10.32983/2222-4459-2019-10-213-219>.
9. Hodovanets', O. (2008). Problemni aspekty administruvannia mytnykh platezhiv i napriamky ikh usunennia [Problematic aspects of the administration of payments and direct payments]. *Svit finansiv*, 4 (17), 147–153 (in Ukrainian).
10. Batanova, L. O. (2017). Systema administruvannia mytnykh platezhiv u konteksti suchasnykh derzhavnykh reform v Ukraini na shliakhu do ievrointehratsii [The system of administration of customs payments in the context of modern state reforms in Ukraine on the way to European integration]. *Lex Portus*, 6 (8), 65–74 (in Ukrainian).
11. Prokipchuk, L. I. (2016). Systema administruvannia mytnykh platezhiv: teoretychni osnovy ta instytutsijni zasady rozvytku [Customs payment administration system: theoretical foundations and institutional foundations of development]. *Sotsial'no-ekonomichni problemy suchasnoho periodu Ukrainy*, 5 (121), 116–120 (in Ukrainian).
12. Radchenko, O. M. (2019). Administruvannia mytnykh platezhiv iak finansovo-pravova katehoriia [Administration of customs payments as a financial and legal category]. *Derzhava ta rehiony. Seriia: Pravo*, 1, 137–142 (in Ukrainian).

O. O. Maslak, Kh. S. Peredalo, T. O. Maslak
Lviv Polytechnic National University

ADMINISTARING OF CUSTOMS PAYMENTS: CONCEPTUAL BASIS IN ENTERPRISE DEVELOPMENT STRATEGIES

© Maslak O. O., Peredalo Kh. S., Maslak T. O., 2022

Administration of customs duties is an integral part of customs activities and contributes to the international integration of Ukraine with other countries of the world.

Unfortunately, the work of domestic customs authorities, unlike similar EU structures, indicates the slow development of the national customs system, the imbalance of its functional purpose and the inability of key customs functions in our country to effectively fulfil its purpose. This also applies to the administration of customs duties, which occurs most often due to the lack of the same understanding of the content load of this concept. Therefore, the purpose of the work is to clarify the content of the concept of "administration of customs duties" with the highlighting of the key characteristics of this process. In order to achieve it, a number of research methods were used, namely, comparison, generalization, analysis were used in the review of scientific publications and regulatory framework, deduction – in order to understand the essence of concepts.

As studies have shown, the administration of customs duties is proposed to be considered in two aspects: that is, as the activities of customs and other authorities for the collection and transfer of customs duties to the relevant budgets; as a process of implementation of customs policy in the field of customs duties (duties, VAT, excise duty, customs duties, etc.).

To clarify the term "administration of customs duties" in its content load, it is recommended to include the following signs: administration of customs duties is carried out by specially authorized bodies; by the form of administration of customs duties, it belongs to procedural actions; administration of customs duties is associated with the foreign policy and geopolitical component of the state's activities; the key purpose of customs payments administration is to promote the development of foreign economic activity in Ukraine and support the subjects of such activities; administration of customs du-

ties is carried out solely on the basis of legal regulations enshrined in the norms of law (most often, in the norms of customs and tax legislation of the state); administration of customs duties has the nature of management activities; administration of customs duties is a separate administrative subsystem in the public sector of the economy (in its administrative system); in its content, the administration of customs duties includes wide competence boundaries, covering, in particular, both rulemaking and enforcement; administration of customs duties by type of legal regulation is clearly official and imperative. Clarification and expansion of the essence of customs payments administration will facilitate the process of integrating Ukraine into the EU and increasing the level of the fiscal component of the work of customs and tax authorities.

Keywords: administration; excise duty; customs; customs payments; duty; VAT.